

GAZDASÁGI LAPOK

24. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1911. Junius 11.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár
GARVENSWERKE
Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsquai Nr. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

IR. MAGY.
SZETTUDOM.
TÁRSULAT
NYVTÁR

ELSINGER M. J. ÉS FIAI

BUDAPEST
V., BATHORY-U. 6.
TELEFON 32-58
HAZAI IPAR

GYÁR
LAJTA-SZENT-MIKLÓS
SOPRONMEGYE
HAZAI IPAR

VIZMENTES PONYVÁK

KAZALOK, CSÉPLŐGÉPEK ÉS MOZDONYOK BETAKARÁSÁHOZ STB.
NYERS PONYVÁK || GABONAZSÁKOK
REPCZE BEHORDÁSHOZ || JUTA ÉS LEN
SÁTRAK, VEDREK, TÖMLÖK, KÖPENYEK, LÓTAKARÓK
.. LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS ..
MINTÁK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Kisküküllőmegyében (Erdély) Szászvesszősön, szarvasmarhára és sertések bevásárlására **ügynöki és alkuszi üzletet nyitottam**, szíves megbízásokat kér a tisztelt uradalmaktól és birtokos uraktól

Czim: Szászvesszős.
Posta és távirat: Küküllővár.
Vasut: Zsidve.

teljes tisztelettel
Bedőházi Pál
ügynök és alkusz.

Őszi trágyázás!

Valódi Stern-Marko védjegyű

THOMASSALAK

Valódi csak, ha ilyen zsákban van és eredeti ólomzár van rajta. Minden zsák tartalomjellel van ellátva.

Kalmár Vilmos

a Thomasphosphatfabriken, Berlin,
vezérképviselője

Budapest,
VI., Andrásy-ut 49.

ÓVAKODJUNK A
HAMISÍTÁSOKTÓL!

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGIOBB NÉVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

Brausweller Janos
Szegeden
szab. chronometer- és műóra, fűtőgép
a reménytelő ingózáknak
stb. stb.

ÓRAK, ÉKSZEREK 10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltnék.

Sertés-eladások és vételek legjobban és legpontosabban eszközöltnék, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ
sertésbizományosnál
Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.
(Folgári sertésbörpálya.)
Telefon 97-05 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

Eladó 1000 holdon felüli gyönyörű, sárosmegyei **BIRTOK.**

Bővebb felvilágosítást ad:
Röjtöki Bauer Antal
földbirtokközvetítő irodája
Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.
Telefon 166-66.

KLINGER HENRIK
(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövőgyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:
Budapest, V., Szabadság-tér 11.
Ajánlja készítményeit, u. m.
lisztes, korpa- és gabona-**ZSÁKOKAT**
lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá vizmentes ponyvákat gépekre és kazlakra, nyers szekér- és repceponyvákat, nyers és ruggantázott kender-tömlőket, vízvedreket, vizmentes lótakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.
Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

A több mint 25 év óta fennálló **csakis** gőzekéket gyártó **HEUCKE A.** hausneindorfi gőzekegyár tulhevitett (forrógőz) rendszerű gőzeke-készleteit szállítja a magyarországi vezérképviselőt:
Komáromvidéki Takarékpénztár r.-t. Komáromban.
NAGYON takarékos szén- és vízfogyasztás. Rendkívüli MUNKAERŐ.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELVE:
Hozzunk mezei gazdaságunkb-
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8 "
Negyed évre	4 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog
fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. —ix.	407
Tapasztalatok a buza rozsdájáról. — Székács Elemér	408
Tárca. — Mozgóképek a gazdanapokról. — Fehér Zoltán.	408
A IX. országos gazdakongresszus elé terjesztett javaslatok- ban történt változások, miként azokat a kongresszus határozatokká emelte	409
A kalászosok keresztozásának végrehajtása. — Legányi Ödön	410
Könyvismertetés	411
Kérdések és feleletek	412
Kérdések: Jurenák- és Sack-ekék előnyei. B. Gy. — A ló nyultoteme. H. M. — Méhészurás káros hatását hogyan lehet ellensúlyozni? Kezdő méhészt. — Hogy vé- dekezünk a szőlőmoly ellen? Egy szőlőbirtokos	
Feleletek: Ötkoronás napszám s az akkordmunka. — n. — Kit illet meg a két szomszédos község határ- vonallának megállapítási költsége? Herczeg Sándor. — Akácizmagok kivágatása nyáron s azoknak felhasználá- sára még ez évben az építéshez. K. Szűcs János. — Lohet-e a seprőzirkot vetés után műtrágyafélékkel javítani? K. Szűcs János. — Gyógynövények termelése kifüzetődik-e? — n. — Lencse, zöldbab- és zellerter- melés. — n.	
Hírek	413
Aprók	414

SZEMLE.

(Időjárás és a gazdasági károk. — A madridi IX. nemzetközi kongresszus és a római mezőgazdasági intézet tárgyalásai. — A tőzsde gondolkozni. — A külföldi tőke bevonulása a parcellázásokba. — A téglakartell és a puhafa áremelése. — Az argentinai husbehözatal. — A szőlősgazda kimérheti borát külön megadótatás nélkül.)

A pünkösdi ünnepeket Somogyban töltöttük. A vetések Dunántul a déli vasut mellett általában jóknak mondhatók, de rengeteg károkat okoztak a jégesők Alsó-Somogyban, a kaposvár-fonyódi vonal mentén. Bácskából mesés hírek jönnek, de várjuk be a végét, valjon nem lesznek-e az uralkodó változó időjárásokban holmi nagyobb bajok és esetleg majd úgy Péter-Pál felé hűtések. Nógrádból és az Alföldről nem jönnek kecségető hírek s ezek a csikos hátú buza-
légy elterjedésére vonatkoznak. A buzáknak nem akarnak kalászolni. Különösen a később vetetteken a kalász alatti első bütyöknél észlelhetők és ezekben ugyszólván mindenütt található a légy álczája. S e kártevők könnyen a cséplésnél váratlan csalódásokat hozhatnak. A rozsban is szépen terjednek. A zab is sokfelé romlik a Lema melanopus miatt.

Röviden elmondva az elmondandókat, korántsem oly kecségető a termés, mint hinnők és a buza ára lassan bár, de megy fölfelé. Midőn e sorokat írjuk, a metereologusok ismét elvélve csapadékos és zivataros időt jósolnak, a mi korántsem kecségető valami, bárha egyes vidékek 30 nap óta nélkülözik az esőt. A mi a dunántuli legelőket illeti, ugy azok, melyeket látunk, bizony az esőtől szép üde zöldek. De nagy részük viz alatt áll s így az állategészség-

ügy tekintetében bajok okozóivá fognak válni. Lesz állatbetegség ismét bőven. Közeledünk azonkívül azon időhöz is, a midőn megszünik a száj- és körömfájás egy éves immunizáló hatása s mi lesz akkor, a midőn újból beleeshetnek gazdáink állatai e betegségbe. A legutóbbi junius 4-ről kelt összegezés 1430 fertőzött községet 7697 udvart mutat be 206 községgel és 1887 udvarral többet, mint a mult héten. A sertésvész is terjed. A huszdrágaság a fogyasztók szempontjából türehtetlen. A marhá-
árak is emelkednek, a gazdák drága pénzen vásárolják, ha tudják, de az is baj, hogy nem tudják, a bekötni való marhát. Nincs haszon a hizlaláson. Sőt. Gazdasági mizériák mindenfelől. Mikor érnek véget, ki tudja?

A május elején Madridban megtartott IX-ik nemzetközi mezőgazdasági kongresszus elnökének M. Moret választotta meg, melyen a spanyol király is egy ékes beszéddel tündökölt és ugy országának, mint a megjelent külföldi vendégeknek ajánlotta a mezőgazdaság ápolását, utalva arra, hogy ezen ápolás nélkül általános és közgazdaság nemkülönböztetés országos előmenetelek aligha érhetőek el.

A kongresszus első szakbizottsága a munkás és birtokrendezési kérdésekkel a gazdasági tanügy, a kredit agricole, a tenyész és értékesítő szövetkezetek és a vizellátás és öntözés kérdéseivel és azok fejlesztésével, a második bizottság a mezőgazdasági statisztikával a harmadik a kataszterrel, azután az erdőgazdaság kérdésével foglalkozott. A legutóbbinál igen fontos volt annak tárgyalása, hogy a helyi erdőgazdaság két részre osztandó: az erdővédelem és a termelés produkeció zónáira. A többi bizottságok munkái a szőlészett, a gyümölcsészett kulturájában, az állattenyésztés fejlesztésében és a trágyázásban oszlott meg.

A nemzetközi mezőgazdasági intézet most tartotta meg Romában közgyűlését, melynek tartalmát kivonatosa Rubinek Gyula referációjával alapján alább ismertetjük:

Az első bizottság zárószámadások és a költségvetés megállapításán kívül megváltoztatta az intézet ügyrendjét is, amennyiben az eddig három főosztály mellé a második főosztály kettéválasztásával egy negyediket is szervezett. Ilyképp az intézet a következő négy főosztályra oszlék: I. adminisztratív, II. statisztikai, III. mezőgazdasági kísérletezés és a növényi betegségek, IV. közgazdasági és szociális szakosztály.

A statisztikai szakosztály feladata lesz a mezőgazdasági statisztikai adatok gyűjtése és publikálása, továbbá a mezőgazdasági termények kereskedelmi forgalmára vonatkozó statisztikai adatok gyűjtése és közzlése, valamint a gabonaneműek árjegyzésének gyűjtése és közzlése.

A harmadik szakosztály a mezőgazdasági kísér-

leti állomások tudományos buvárlatainak eredményéről fog hirt adni, valamint a növény betegségek elterjedéséről, továbbá védekezés sikeréről.

A második bizottság munkálatai voltak tulajdonképp a legérdekesebbek. A bizottság foglalkozott Müller dr. Németország állandó delegátusa előadása alapján a mezőgazdasági statisztikával s Zabiello, Olaszország állandó delegátusa előadása alapján a kereskedelmi statisztikával. A bizottság javaslata alapján elhatározta a közgyűlés, hogy egyelőre hét fő mezőgazdasági terményre vonatkozólag, ugymint buza, rozs, árpa, zab, kukoriceza, rizs és gypot állandó hirszolgálatot létesít, a melynek tökéletesítése érdekében ismételtelen felszólítja az intézet kötelékébe tartozó államok kormányait, hogy megfelelő mezőgazdasági statisztikai szolgálatot léptessenek életbe.

A harmadik bizottság 4 kérdéssel foglalkozott, amelyből kettőnek Miklós Ödön volt az előadója. Ezek közül az egyik a madárvédelem kérdése, ahol az előadó beszámol arról, hogy eddig 20 állam hozott törvényes intézkedéseket a madárvédelem érdekében, 4 állam pedig az intézet állásfoglalása következtében ugyancsak programjába vette fel a madárvédelem megvalósítását. A közgyűlés a bizottság előterjesztésére újból megkereste az összes államok kormányait, hogy a madárvédelem törvényes szervezéséről gondoskodjanak.

A második kérdés, amelyet Miklós Ödön előadott, a dry farming, a szárazság elleni védekezés kérdése. A szárazság elleni védekezés terén az Egyesült-Államokban elért tényleges eredmények, valamint azon igen érdekes és tanulmányos kísérletek, melyeket Kerpely Kálmán, a végzett, képeztek Miklós Ödön előadásának alapját, amelynek alapján a közgyűlés elhatározta, hogy az összes az intézet kötelékébe tartozó államok kormányait felhívja, hogy a Campbell-féle talajmivelést kísérletezés tárgyává tegyék s hogy ezen kísérletek eredményéről minden évben értesítsék az intézetet, hogy ilyenképp azok eredményéről az intézet a világot tájékoztathassa. Ki kell emelni a kérdéssel kapcsolatosan, hogy különösen az Egyesült-Államok, Anglia és Chili kiküldöttjei ezen kérdést magukévvá tették.

A negyedik bizottság a jégbiztosítás és a mezőgazdasági szövetkezeti statisztika kérdésével foglalkozott. A jégbiztosításra vonatkozólag határozatra ment, hogy az illetékes államok kormányai felkéretnek egy rendszeres jégstatisztika rendszeresítésére s egyuttal arra, hogy közöljék az intézettel mindazon közigazgatási vagy törvényhozási intézkedéseket, amelyeket a jégbiztosítás propagálása érdekében élethelptettek. A mezőgazdasági szövetkezetek statisztikájára nézve ugyancsak elhatározta a negyedik bizottság javaslata alapján a közgyűlés, hogy

Cséplési szénszükségletünket

ugy az összes hazai, mint porosz szenekben

legelőnyösebben

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezete Budapest, V., Alkotmány-utca 31

útján szerezhethetjük be!

Saját érdekünkben kérjük már most árajánlatot!

melyek miután újból meggyőződünk csekélyebb értékükről, selejteztetni fognak.

Teljesen világosan áll immár előttem, hogy a rozsdá kérdést is a nemesítéssel kapcsolatosan fogjuk megoldhatni s miként kongresszusi előadásomban hangoztattam, hogy a buza pedigreé tenyésztése által sikerülni fog a csekélyebb termőképességű típusok kiküszöbölése által átlagterméseinket tekintélyesen emelni, ugyanígy a rozsdásodó s csekélyebb rozsdállóságú, vagyis a rozsdásságot hajlamosan örökölt típusok kéréltetetlen kimustrálása által sikerülni fog buzánk rozsdállóságát tekintélyebb mértékben emelni.

Ez pedig egyedül a pedigreé tenyésztés segélyével vihető keresztül, a midőn minden egyes típus használati értékéről, midőn azokat egyenként kitenyésztettük s elszaporítottuk, biztos meggyőződést szereztünk.

Székács Elemér.

A IX. országos gazdakongresszus elé terjesztett javaslatokban történt változások, miként azokat a kongresszus határozatokká emelte.

II.

IV. Földmivelési és növénytermesztési szakosztály.

1. *Alföldi szikeseink javítása.* Változatlan.

2. *A mesterséges takarmánytermesztés fejlesztése.* Megváltozott a határozati javaslat 8. pontja, melynek szövege a következő:

„8. Kívánatos, hogy a takarmánytermesztés terén a kincstári alapítványi és községi birtokok is jó példával járjanak elől, hogy ezen birtokok állandóan takarmánytermesztési kötelezettséggel adassanak bérbe, miért is erre a körülményre a kongresszus a gazdasági egyesületek útján a községek figyelmét felhívandónak tartja, a kincstári és alapítványi birtokok régi bér szerződéseinek a kor színvonalának megfelelő módosítására pedig a kongresszus a földmivelési miniszter, illetőleg a közoktatásügyi miniszter urak figyelmét felhívja.“

3. *Közlegelőink javítása.* 4. pont kezdete:

A földmivelésügyi miniszter kérje fel az összes gazdatársadalmi testületeket, hogy attól marad a régi szöveg.

4. *Növénynemesítés és vetőmagtermesztés fejlesztése.* Hozzá jön egy új pont.

„6. A növénynemesítés és magtermesztés érdekébe vágó összes kérdéseknek és kíválmaknak kidolgozására és ügyének továbbfejlesztésére alakítson az OMGE. kebeléből állandó bizottságot, melynek feladata legyen az arra vonatkozó javaslatokat kidolgozni.“

5. *Vetőmagtermesztés.* Változatlan.

6. *Sörárpa termesztésünk szervezése.* Változatlan.

kül semmi sem megy — mi elég szegény a gazdatársadalomra s igazi szegénységi bizonyítvány annak élhetetlenségéről.

Az előadó után Krisztkovits Ede a földm. miniszter berlini gazdasági szaktudósítója szólalt fel, azzal kezdte beszédét, hogy miként a magyar emberek legnagyobb részének benső meggyőződése a politikai hitvallásban a függetlenségi érzelm, de azért a legtöbb mégis más pártira szavaz, azonképen a legtöbben a szabad kereskedelem hívei vagyunk s a legnagyobb készséggel törölnék el a védvámokat, ha tőlünk függnének, de tünnük kell őket, mert viszont a mi — és kívált Ausztria — iparát kell megoltalmazni a német invázió ellen. Az osztrákokkal közös vámterületünk lévén, ma ki sem tudjuk mutatni, mennyi árpát küldünk külföldre, mert együtt tünteti ki a statisztika, hogy p. o. mennyi ment Németországba ki, de miután sörárpa Ausztriában legnagyobb részt csak Morva és Csehországban terem, ott pedig helyben fel is használják a termést, így igen nagy a valószínűség, hogy az összes kifuvároszott árpá eredete Magyarország s biztosan még több ment volna ki, ha régi 2 korona vám megmaradt volna, de a ma is fennálló 4 korona vám nemcsak a németek árpabehozatalát csökkentette, hanem a sörfogyasztást is, mert drágább árpától, drágább lett a sör és ebből kifolyólag a takarékos német ma kevesebb árpalevet iszik, mint az előtt. A sörgyárosok kísérletei s a technika vívmányainak köszönhető, hogy ma már kevesebb maláta, ergo kevesebb árpá kell a sörgyártáshoz, így a népesség szaporulat daczára sem igen fog kel-

7. *Védekezés mezőgazdasági kártékony állatok ellen.* Változatlan.

8. *Védekezés a gombakárok ellen.* A határozati javaslat új szövege:

„Tekintettel arra, hogy a növényi eredetű növénybetegségek (gombakárok) ellen való védekezés terén mezőgazdáinknak egyetlen tanácsadó intézménye a „M. kir. növényélet- és kórtani állomás Magyaróvárott“, a mely sem földrajzi fekvésénél, sem elégtelen személyzeténél fogva nem képes oly mértékben szolgálni a nemzeti termelés, a mezőgazdák és a tudomány egyöntetű érdekeit, a minő mértékben az a folyton terjedő és szaporodó növénybetegségekkel szemben kívánatos és szükséges volna;

tekintettel továbbá arra is, hogy a m. kir. gazdasági akadémiák, a melyeknek kötelező tantárgya: a növénykórtan, ilyen intézetekkel ellátva nincsenek, kimondja a IX. országos gazdakongresszus, hogy:

I. Egy nagyobb szabású növénykórtani intézet az ország szívében, a létesítendő gazdasági egyetem székhelyén, Budapesten állíttassék fel, melynek személyzete és költségadománya évről-évre oly mértékben gyarapíttassék, a melylyel ezen intézetnek lehetővé tétessék, hogy a növénykórtani tudomány állandó fejlesztése mellett a növényzet egészségi állapotát az ország egész területén állandóan figyelemmel kísérhesse, a jelentkező bajokra az érdekeltek figyelmét felhívja, szükség esetén a védekezési módokra nézve ne csak tanácsokat adjon, hanem a védekezést a helyszínen irányítsa és vezesse.

II. A m. kir. gazdasági akadémiák, a tanulók, tanárok és a gazdaközönség érdekében, a miként a magyaróvári állomás, növénykórtani intézetekkel látandók el.

III. Felkéri a m. kir. földmivelésügyi minisztert, hogy a javaslatok megvalósítása érdekében a szükséges intézkedéseket mielőbb megtenni kegyeskedjék.“

V. Mezőgazdasági ipari és üzemi szakosztály.

1. *A sörgyártás mint mezőgazdasági ipar.* Változatlan marad.

2. *A burgonyaszárítási ipar.* Hozzátoldott a következő pont:

„7. Kérje fel a kongresszus a földmivelésügyi kormányt, hogy burgonyatermesztésünk regenerálására és emelésére az eddignél sokkal nagyobb mérvű állami anyagi támogatást költségvetésileg biztosítsa.

Ezen célú akció keretében a kongresszus burgonyakísérleti és szaporító telepeknek — kellő szakszertű felügyelet és ellenőrizet mellett — intelligens nagyobb birtokosoknál való felállítását tartja szükségesnek.“

leni több árpa a Német birodalomnak, mint eddig. De ez ne riasszon vissza, mert az igazán finom elite sörökhöz okvetlen szüksége lesz a németnek a magyar árpára s azt meg is veszi a vám daczára s miután a nagy sörgyáros egy-két q. árpát nem vesz, kellenek a szövetkezetek, hogy a kisemberek árpája is jó áron értékesüljön. Krisztkovits szerint a pozsonyi és miskolci árpavásárnak nem sok értelme van, legcélszerűbb volna szerinte, ha mi egyik német piacon rendeznénk árpavásárt, mert oda elmennének a nagy sörgyárosok, de hozzánk elfáradni már röstelnék.

Nem kevésbé tanulságos volt Jablonovszky József előadása a mezőgazdasági kártékony állatok elleni védekezésről s ennek országos szervezéséről, mert hogy nálunk addig mig szigoruan ellenőrzött törvény nem rendel el a káros állatok irtását, addig uralkodni fognak az egerek, csere- és egyéb bogarak, rovarok, férgek, pondrók, lepkék stb. Magyarországon, az több mint bizonyos. Ma mintegy 400 millió kárt okoznak ezek a meg nem rendszabályozott férgek hazánkban s csoda, hogy valamit hagynak még a terméstől nekünk embereknek is, mert hisz a terményeket vetéstől aratásig dezsmálják. Lám az egerek inváziójával nem tudunk semmire menni, csak Baranyamegye hozott szabályrendeletet, míg a többi hallgatott mint a sir s legfeljebb néhány korszó tentát fogyasztottak haszontalan irkafirkára, melytől azonban egy egér sem döglött meg. A cserebogár ellen erélyesen csak Abauj megye lépett fel, de ha a szomszédos

3. *A szesz ipari értékesítése.* 3-ik ponthoz jön folytatólag:

„Az egészségre gyakran ártalmas, likőr- és szeszeműek durva hamisítására szolgáló esszenciák árusítása és felhasználása szabályoztassék.

A szeszeműek és a szesziparban alkalmazott esszenciák a tápszertörvények értelmében való ellenőrzése, bírálata e célra felszerelt intézetben, még pedig lehetőleg a likőrfőző tanfolyammal kapcsolatban történjék.

4. A közlekedés érdekében, a gyümölcs technikai értékesítését szolgáló, gyümölcsből készült alkoholmentes italok, gyümölcskonverzvek, szárított gyümölcsök készítése, gyakorlati oktatásra berendezett tanfolyamokkal terjesztessék.

5. Miután a szerves vegyi készítmények, gyógyszerárak, nemkülönbön a festékiparnak föllendülésével remélhetőleg nagyobb mennyiségű szesz talál e téren elhelyezést, felette szükséges, hogy a tudomány- és műegyetemen mielőbb szerves vegytani tanszék állíttassék fel.

6. A szeszkereskedelem előmozdítása érdekében szeszértékesítő központ felállítása kívánatos.

E célból a MSzOE. és az OMGE. megkeresszenek, tekintettel, hogy Ausztriában ily szervezkedés már létesült, hogy a magyar szeszértékesítő központ létrehozására a szükséges intézkedéseket és tárgyalásokat mihamarabb indítsa meg.“

4. *Mezőgazdasági ipari kísérleti állomások szervezése.* Változatlan.

5. *Tarifa kérdések.* Közbeszurattott a 2. pont a következő szöveggel:

„2. Kívánatosnak mondja ki a kongresszus, hogy a vasuti, hajózási, közuti, posta, táviró és távbeszélő ügyek egy ujonnan létesítendő külön közlekedésügyi minisztérium hatáskörébe utaltassanak, a mely a közlekedésügyi tanácsban paritásosan képviselt gazdasági érdekeltségek rendszeres és kötelező meghallgatásával önállóan intézkedjék minden közlekedési, tehát tarifális ügyben is.“

Ennélfogva lesz a 2. pont 3., a 3. pont 4., a 4. pont 5., az 5. pont 6., a 6. pont 7.

6. *A modern középirtok berendezése és üzemének jövedelmezőbbé tétele.* Hozzá jön a javaslatához a 5. pont, mely így hangzik:

„5. A kongresszus kívánatosnak tartja, hogy a kormány a természet erőinek, adományainak a mezőgazdasági üzemből való felhasználását elősegítse, a talajmivelőgépek elterjedését hathatósan előmozdítsa, az üzemi és személyi hitel megeremtését törvényhozás útján rendezze.“

7. *A számtartás mezőgazdasági jelentő-*

törvényhatóságok semmit sem tesznek s összeguggott kézzel nézik mint pusztit termést, fát, bokrot stb. e bogár s alczája, akkor lassanként ismét befészkel magát a rossz szomszédságból a barna (nem a nótában levő sárga) cserebogár ebbe a vármegyébe is megint. Hát a czezydomiát, a gabona futrinkát, a vetésfehérítő bogarat stb. átkos férget miért nem irtják országszerte? Nagyon helyesen fejtette ki mindezt előadó s egyhangulag el is fogadták határozati javaslatát, bár ezt mielőbb törvényerőre emelnék, hogy a a terméstartagunkat annyira deprimáló mindenféle kártékony állat rendszeres irtása az egész vonalon keresztül vitessék.

A kongresszus sok és érdekes, de különösen a gazdaságra hasznos tárgyat ölelt fel programmjába s határozattá is emelte valamennyit, sőt beható eszmecsere után nem egyet meg is toltott célszerű eszmékkel, csak hogy mikor lesz törvény ezekből az üdvös dolgokból, az oly kérdés, melyet a mi parlamenti viszonyaink mellett senki sem tud megmondani, tán még a jó Isten maga sem.

Láttunk, illetve hallottunk már több gazdakongresszust is, hoztak azok is szép és dicső határozatokat s majdnem valamennyi ott fekszik a minisztérium valamelyik poros polczán eltemetve s még nem érkezett meg az a Gábor arkangyal, ki feltámassza őket. Vajha mostaniának végítélet napja, jobban mondván feltámadása a tetszhalálból mielőbb megvalósulna, hogy az ige testté legyen, nk pedig a pusztába kiáltott szó. (Folytatjuk.)

sége különös tekintettel a változott adórendszerre. Változatlan.

Végül Krolopp Hugó az OMGE. tanácsadó irodája czímen tartott felolvasást. Határozati javaslat nincs.

A kalászosok keresztezésének végrehajtása.

Irta: Legányi Ödön.

A külföldi szaklapokban évről-évre több és több olyan kiváló gabona újdonságról olvashatunk, melyek keresztezés útján állottak elő. Ama körülmény, hogy ezzel a nemesítési eljárással módunkban van nemcsak teljesen új avagy értékes nyugvó tulajdonságokat fejleszteni illetőleg életrekelteni, hanem olyan tulajdonságokat is egyesíteni egy növényben, melyek eddig két külön növényegyeden vagy féleségen voltak észlelhetők, mely tulajdonságok tenyészkiválasztással egy növényben a korreláció következtében kifejezhetők nem voltak — adja meg a magyarázatát annak, hogy a növény nemesítők miért karolják fel újabban ezt a nemesítési eljárást. Mint mindenben úgy ezen a téren is az amerikaiak vezetnek, kik már nem egyszer még gondolatban is merész keresztezési termékkel lepték meg a világot.

Hazánkban a növény nemesítés csak igen lassu lépésben halad előre, de az csak azóta, a mióta az orsz. növény nemesítő intézet áldásos működését kifejti. És ha ez a nagyhivatású intézet nagyobb támogatásban fog részesülni és így nagyobb erővel végezheti fontos munkáját s ha gazdáink nagyobb figyelemben részesítik a növény nemesítés ügyét, akkor igazán képesek leszünk arra, ami most még csak jelszó:

„Többet termelni“.

A magyar növény nemesítők kicsiny gárdája a gabonafélék nemesítésére eddig csupán a tenyészkiválasztással való nemesítést alkalmazta s tudtommal eddig csupán a fenti intézet Székács Elemér és csekélységem végzett érdemleges keresztezéseket. Ez édes kevés!

Felbuzdulva a külföldiek példáján, nekünk is nagyobb mértékben kell foglalkoznunk ezzel a nemesítési móddal s mert a kalászosok most vannak a virágzás elején, ez alkalommal nem tartom fölöslegesnek, ha azok keresztezésének gyakorlati végrehajtását leírom. Ha soraimnak egyik-másik olvasója ebben az esztendőben mást nem is, csak a virágok szerkezetét tanulmányozza, a keresztezéssel járó operációkat próbálgatja, az előirt kézfogásokat gyakorolja, másszóval komolyan előkészül a jövőévi keresztezési munkákra, akkor jelen soraimmal elértem céloimat.

Kétféle keresztezést ismerünk u. m: 1. a *tervszerűtlen* és 2. a *czéltudatos keresztezést*.

Ha az apa- és anyanövény kiválasztására semmi gondot sem fordítunk, hanem azt úgy amint azt kezünk ügyébe került, a keresztezésre felhasználjuk a *tervszerűtlen keresztezést* végzünk. Itt a kölcsönösen megtermékenyülő növényeknél (rozs, tengeri stb.) a keresztezendő fajtákat vegyesen vagy keverten vetik el s a megtermékenyítést a természetre bízzák, ez csak úgy lehetséges, mindenkit féleség főhajtásainak kalásza egyidőben virágzik, ami azonban ritkán történik.

Hogyha pedig úgy az apa- mint anyanövény kiválasztására nagy gondot fordítunk, különösen azokat az egyedeket használjuk fel keresztezésekre, amelyeknél az egyesítendő tulajdonságok kiváló mértékben vannak kifejlődve, akkor *czéltudatos keresztezést* folytatunk. Ilyen módon természetesen biztosabb eredményre számitha-

tunk. Itt már az apa- és anyanövényt egymástól külön választva természetjük, azokat idegen himportól elzártan, elszigetelve vagy izolálva tartjuk és csak a kiszemelt apanövény himporát hozzuk mesterséges uton az előre kipreparált anyanövény bibéjére. Az alábbiakban én csupán a czéltudatos keresztezésnek végrehajtását írom le.

A kalászosok czéltudatos keresztezésének végrehajtásánál a munkálatokat a következőképen csoportosíthatjuk: 1. a szülők tenyésztése és kiválasztása, 2. a virágzat előkészítése, 3. a virágok herélése, 4. védekezés az idegen beporzás és madárkárak ellen, 5. himpor gyűjtés, 6. a beporzás vagy mesterséges termékenyítés, 7. a keresztezési termékek vetése, aratása és kezelése.

1. *A szülők tenyésztése és kiválasztása.* A tapasztalatok szerint a keresztezendő szülők nevelésére, tenyésztésére legcélszerűbbnek bizonyult, ha erre a czélra egy a szabad talajt, valamint a tenyészedényeket vesszük igénybe. A keresztezésre kiválasztott féleségek magját a szabad földbe kicsiny ágyakban (1 méter széles s 2—3 méter hosszú) egymástól megfelelő távolságra (őszi gabonánál 15:5 cm. tavaszinál 12:5 cm.) szemenként vetjük el, köröskörül elég széles utat (30—50 cm.) hagyva, hogy esetleg ülve is kényelmesen dolgozhassunk a növényekkel. Ezen ágyakban történő növénynevelésnek nemcsak az az előnye van meg, hogy a vetést nagyobb területen végezhetjük s ezzel nagyobb számu növényt biztosíthatunk magunknak, hanem az is, hogy itt kevésbé lepik el a különféle betegségek, (lisztharmat, anyarozs) a levéltetvek és más állati élősködők is ritkábban jelentkeznak, de főképen az, hogy a fejlődés erőteljesebb, miáltal a látható tulajdonságok tanulmányozása megkönnyíttetik s ezzel a növények tervszerűbb kiválasztását eszközölhetjük. A szabad földön való növénynevelésnek előnye még az is, hogy a növények nagyobb száma, nagyobb mennyiségű himport ad a kiherélt virágoknak idejében történő beporzásához. Hogy ezt biztossá tegyük, ajánlatos az ágyat 2—3 részre osztani s a vetést rövid egymásutánban két-háromszor végezni. Egynehány nappal a szabad földbe vetés után ugyanazon fajtákat megfelelő nagyságu tenyészedényekbe vetjük el, melyek hűvös és világos helyiségben vagy kint a szabadban állványokra elhelyezve állanak, esetleg virágzásig a földbe süllyesztve a szabadban hagyjuk s később, ha a keresztezést végre akarjuk hajtani zárt helyiségbe hozzuk. Az edényben történő nevelés megkönnyíti a herélést és a beporzást lehetővé teszi, hogy még rossz idő esetén is dolgozhattunk, biztosabban védekezhettünk idegen beporzás ellen. Végül az edények hűvösbe vagy napfényre helyezésevel a virágzást késleltetjük vagy gyorsíthatjuk annyira, hogy némely esetben a két keresztezendő féleséget egy időben viragoztatjuk.

2. *A virágzat előkészítése.* Ennek a munkának az a czélja, hogy a herélésnél az áttekinthetést és a beporzásnál a női nemző szervhez való hozzáférést biztosítsa, nemkülönben, hogy az idegen beporzás ellen minél előbb védekezhessünk. Tudnunk kell azt, hogy a buza és rozs akkor kezd virágozni, amikor a kalász a levélhüvelyből már jól kinőtt. Ellenben a zabnál még gyakrabban az árpánál ez zsengebb korban következik be, amikor a kalász még levélhüvelyben van. Első dolog tehát, hogy a kalászról vagy bugáról a beporzást és a kalászkák lezárását akadályozó szálkákat, szakált, finom hegyes ollóval levágjuk. Azután a gyengébb virágokat eltávolítjuk és csak az erősebbeken hajtjuk végre az operációt, mert ezekben fejlődik a legszebb szem. Ezen czélból a buzánál, rozsnál és árpánál

a kalász felső 1/3-át ollóval levágjuk, valamint a kalászsorsó legalsó gyengén kifejtett kalászkáit is eltávolítjuk. Zabnál a buga felső ágainak csak külső kalászkái maradnak meg: Továbbá a buza, rozs és a zab háromvirágú kalászkáinál a belső gyengébbet kicsipjük. A legtöbb tavaszi árpánál a zsenge kalászt a levél hüvely felhasítása útján kell kihozni, a mikor a szakál mutatkozni kezd, mivel egynehány kalászt lassan hányó árpaféleség már ebbe a stádiumba virágzik. Mivel pedig a hőmérséklet és a nedvességi viszonyok nagyon befolyásolják a virágzás idejét, ezeket figyelmen kívül hagyni nem szabad. Pl. míg hűvös napokon a hüvelyből mutatkozó kalászt még érdemes kiherélni, addig száraz időjárás mellett ugyanazon árpaféleség kalászaiban a fejlettségi stádiumba már teljesen elvirágoztak. A zabnál, mihelyt az első kalászkák mutatkoznak, a bugát azonnal kifejtjük a levélhüvelyből. A kétsoros árpánál a magyorok kétoldalán található s meddön maradó virágcsomóit — melyek többnyire himport termelnek és későbbben virágoznak — kicsipjük, a négy- és hatsoros árpánál pedig mindkét oldalt csak a középső virágcsomót hagyjuk meg. A szálkákat a még puha polyvacucsucsal együtt vágjuk le, hogy a porzók eltávolítása, valamint a himpor beszorása a polyvák minden további feszegetése nélkül megtörténhessék.

3. *A virágok herélése.* Ez a munka az előbb vázolt előkészítési munkálattal egyidőben történik. Rozsnál a herélés megfelelő időpontját könnyen el lehet találni, mert a virág s a kalászkák polyvai ilyenkor meglazulnak, az orsótól elállnak. Ilyenkor a merev portokok már kitöltik a polyvák belsejét, a polyvák könnyen szétfeszíthetők s a porzók csipesz segítségével könnyen kicsipphetők. Buzánál ezt a műtétet akkor kell végezni, amikor a polyvák belsejében megtalálható porzók sárgulni kezdenek. Árpánál a porzókát egész könnyen lehet zöld állapotban kihúzni a már említett módon. Zabnál legalkalmasabb időpont a herélésre az, a mikor a legfelső kalászkák polyvai gyengén szétnyilni kezdenek, amikor már sárga porzókát rejtnek. A virágzat előkészítésénél és a herélésnél a legnagyobb kimérettel kell bánnunk az illető virággal, mert sok esetben a keresztezés sikerülte, a megtermékenyítés ettől függ. Fölösleges sebet nem ejtünk az amúgy is erősen megsebesült és érzékeny virágzaton. Az esti órák legalkalmasabbak erre a munkára, mivel ilyenkor a megsértett virág rész gyors és káros kiszáradása nem következik be.

4. *Védekezés az idegen beporzás és madárkárak ellen.* Közvetlenül a herélés után a virágokat szigetelő vagy izoláló készülékkel védjük meg az idegen beporzás ellen, előzetesen azonban a növény szárát egy a szár mellett földbe szurt bothoz vagy karóhoz kötjük. Különféle ilyen védőkészüléket használnak, melyek közül én csak a legegyszerűbbeket, legolcsóbbakat és a legkönnyebben használhatókat említem fel. Zárt helyiségben megfelel a jól beenyvezett papírcsákó, melyet a kipreparált virágzatra ráhúznak s alul a száját a növény szárá körüli gypptal megtömjük, illetőleg hánccsal vagy egyéb kötözővel összekötjük; egyuttal a bothoz vagy karóhoz erősítjük. A szabad ég alatt is csak könnyen előállítható pergamenzacskókat ajánlok használni, amelynek szélei az eső ellen biztosítottan enyvezettek, esetleg varrógépen összevarrottak. Az egyesek által ajánlott üvegdödöket észemről senkiinek sem ajánlom alkalmazni, mivel ezek az üvegborítók vagy eprouvették belső falára oly nagy mértékben csapódik le a vízpára, hogy a virágzaton még akkor is

A lefolyt időny tapasztalatai beigazolták, hogy mégis a

CASE az igazi SZÁNTÓGÉP!
A CASE-gép } csövei nem folynak
kazánja nem megy tönkre
nincsen tuleröltetve.

15 év tapasztalata a CASE járvaszántó gépeket minden más versenytármány fölé helyezte.

Vezérképviselő: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/g.

tönkreteszi, ha a készülék száját gyapot dugaszszal tömjük be. Több növényt vagy csoportot együttvéve védeni az ugynevezett izoláló házacskával, dobozzal vagy zsákkal szoktuk, melyek nem egyebek, mint 1,5–2 magas sűrű szövésű szövettel vagy világos és bealajozott papírral beborított lécz- vagy drótállványok. A beporzás vagy mesterséges megtermékenyítés után is a virágokat 8–14 napig az elmondott védőkészülékek alatt hagyjuk. Azután, ha a megtermékenyítés észlelhető, akkor ezeket a szigetelőket eltávolítjuk s helyettük ritka szövésű organtin zacskókkal védekezünk a madarak ellen. A tenyésztárgyakat nemesítő dróthálával védi meg a verebektől. Még csak azt említem fel, hogy az izolálókat többször le kell venni, hogy az esetleg szájakban meghuzódó káros rovarokat pld. a a fülbemászót eltávolítsuk, melyek a virágzatban nagy kárt tehetnek.

5. *Himpor gyűjtés.* Kalászosoknál a himpor gyűjtés úgy történik, hogy közvetlen a virágzás előtt vagy annak elején a már előzetesen színes jelzőszinórokkal megjelölt virágzatot az apanövénnyel levágjuk s azonnal hegygyel lefelé jól beenyvezett papirzacskóba dugjuk, melyre a fajta nevét felírtuk. Ha több fajta virágzik egymás közelében (pl. rozsnál) akkor csak a virágzás előtt beburkolt kalászokat szabad felhasználni himpor gyűjtésre vagy pedig a kalászokat himpornyerés előtt le kell mosni és napon ismét megszáritani. Aztán a levágott kalászokat szobába visszük, ahol a papirzacskóba esetleg már kihullott himport a kalászok kiszedése alkalmával asztalra terített fekete fényes papírra kiöntjük. Erre a kalászokat vízzel telt pohárba vagy üvegcsébe helyezük, melynek száját selyempapírral vagy gyapottal letakarjuk s ezt a fekete papírra helyezük. Hogyha kisebb szobában több fajtának himporát gyűjtjük egyidőben, akkor célszerű az üvegcsébe elhelyezett kalászokat lámpaüveggel leborítani, melynek felső száját selyempapírral takarjuk le. Ezt azért tesszük, hogy a himpor összekeveredését megakadályozzuk. Mivel azonban a himpor így — a zártság és a kalász transpirációja következtében, vízpárával telt levegőben — könnyen átnedvesedik, összeragad s hamar elveszti csirázóképeségét, ennél fogva, az aki sok fajtával nem dolgozik jobban cselekszik, ha mindegyiknek virágjait külön-külön szobában hagyja elvirágogni s az üvegcsébe s a fekete papíraljzatra lehullott himport nagy és puha esettel összegyűjti, összesepri, majd zárható üvegtányérrába vagy gyógyszerdobozba helyezi el. Minden dobozba egy-egy kicsiny, lágy, a beporzáshoz szükséges ecsettel is kell tenni. Nagyon ajánlható a himporgyűjtés végett pohárba vagy üvegcsébe tett kalászokat ujjunkkal vagy czeruzával esetleg tollszárral gyengén megütögetni, hogy ezzel a virágzást siettessük. Különösen a rozsnál nagy előnnyel jár ez, mert ezen gyengéd ütések következtében a lodikulák csakhamar megdagadnak, a polyvát szétfeszítik s a porzók mihamar előlépnek. Ajánlatos továbbá a kalászokat vagy bugákat több ízben a vízből kivenni s a fekete papíron kissé fonnynadni hagyjuk azután ismét visszahelyezni, mert így újabb és újabb virágok nyílnak, melyek friss himport hullatnak. Ennek oka az, hogy a vízfeltétel és a száradás változása egyrészt a belső virágrészekhez jelentékeny víztódulást idéz elő másrészt a külső virágrészek és kibuvó porzók bizonyos mérvű száradását okozván, ezzel a virágzási forgalmat és vele a himpor kihullása gyorsul.

6.) *A beporzás vagy mesterséges megtermékenyítés.* A beporzást finom hajszál ecsettel végezzük, melyet előzőleg elhelyeztünk minden dobozba. A beporzás a herélés után egy vagy

több nappal később történik — aszerint, hogy milyen virágzási stádiumban végeztük a herélést — mégpedig akkor, mihelyt a kétágu tollas bibe élesen szétválk egymástól. Rozsnál ilyenkor a bibe már kilépett a szétnyíló polyvák közül. A beporzásnál — de a herélésnél is — jó hasznát vehetjük egy fiókkal ellátott egy lábú tábori asztalkának, melynek kihegyezett lábát a földbe nyomjuk s melyen a himpordobozt és műszereket elhelyezzük. Ugyancsak jó szolgálatot tesz szél és nap ellen egy hajlítható és földbe leszurható ernyő is. Már most, ha a beporzás ideje megérkezett, csipesz segítségével szétterpesztjük a polyvákat, majd balkezünk hüvelyk- és mutató ujjával ezeket szétterpesztve tartjuk s jobb kezünkbe fogva az ecsetet azzal a himport rászörjük vagy rákenjük a bibére. Ügyesebb nemesítők még a himpordobozt is a balkéz markába helyezik anélkül, hogy ez a mutató- és hüvelykujj használatát akadályozná. A beporzást 1–2-szer ismételni kell különösen, ha kevés himpor állt először rendelkezésre. Kevés himpor jelenléte esetén lehet egész portokot is bevinni a kiherélt virág szétfeszített polyvái közé, de kétségkívül sokkal tökéletesebb, sokkal biztosabb az az eljárás ha közvetlenül himport juttatunk a bibére. A beporzás megtörténte után a kalászvédőket vagy izolálókat röktön ráhuzzuk a mesterségesen megtermékenyített kalászra vagy bugára s azt rajtahagyjuk mindaddig, amíg a magban duzzadni kezd. Hogy a keresztezett kalász szárát czimkével vagy mással megjelölni s a keresztezést pontosan jegyzékbe venni kell, az természetes dolog. El ne felejtünk a szülőfajtákból mintakalászokat eltenni azon célból, hogy majd annak idején a keresztezési termékkel összehasonlíthassuk.

A keresztezés, illetőleg a mesterséges megtermékenyítés könnyen sikerül a rozsnál és árpanál, már nehezebben a buzánál és legnehezebben a zabnál. Mivel pedig a csupasz és nyitott virágrészek igen érzékenyek a hősséggel szemben — különösen a zab — azért célszerűnek mutatkozik az anyanövénnyt herélés és beporzás idejére árnyékba helyezni. Legkönnyebben megtehetjük ezt akkor, ha az anyanövényeket tenyészedejében neveljük fel.

7.) *A keresztezési termékek vetése, aratása és kezelése.* A nyert keresztezési termék igen gyakran csenevész magot mutat, mért is célszerűbb azt tenyészedejébe elvetni, kivéve, ha nagyobb magmennyiséget nyertünk, amikor is felét szabadban, felét pedig tenyészedejében vethetjük el. Az ebből fejlődött növényeket vagyis az első generációt virágzás alkalmával izolálni — különösen a rozsnál — szükséges lesz, amit a fent leirt izoláló házacskával illetőleg a buzánál, árpanál és zabnál pergamin zacskókkal könnyen keresztül lehet vinni. Az első generáció egyenlő alaku és egyenlő értékű növényeit vagy egyedeit együttesen is lehet aratni és kicsépelni, amde a pontosabb megfigyelés céljából tanácsosabbnak tartom, ha minden tövet külön-külön aratunk, leírjuk a tulajdonságokat a törzskönyvbe, külön kicsépeljük és külön-külön szemenként vetjük el tenyészagyba, vagy nagyobb tenyészedejébe, úgy, hogy mindegyikhez hozzáférhessünk illetőleg akadály nélkül megfigyelhessük, mert a második generáció eloszló generáció) már igen különböző értékű és tulajdonságu egyedeket fog felmutatni, melyeknek aratása és kicséplése egyenként, nemkülönben a tulajdonságoknak pontos bejegyzése után egy-egy tőnek termését ismételtén külön ágyakba vetjük, el, hogy a harmadik generációt nyerjük. Rozsnál természetesen a második generációt is izoláljuk. A harmadik generációból a gyakorlati célnak megfelelőleg csak azon tövek

termését vetjük el ugyancsak külön-külön ágyba és szemenként, mely tövek a tulajdonságoknak kívánt kombinációit mutatják illetőleg olyan családból valók, a melynél nagyszámu tövek mutatják ezt, mert csak akkor állhat fenn az az eshetőség, hogy egy olyan egyedre bukkantunk, melynek utódai teljesen kiegyenlítették lesznek illetőleg a megosztást tovább már nem mutatják. Az ilyen családot már együtt arathatjuk és csépelhetjük ki, kivéve a legjobb 1–2 elit tövet, melyet tenyész kiválasztással kerestünk ki, s melynek magját szemenként tenyészagyba vetünk a többi tőnek magját már nagyobb ágyba együttesen elvethetjük továbbiszaporítás, összehasonlítás és megfigyelés céljából.

Ezután a tenyész kiválasztás munkája következik a kívánt szabályok szerint, mely minden keresztezési munkának folytatását képezi s mely meg nem szünik sohasem, hanem folyik tovább szüntelen mindaddig, amíg a keresztezési termékek tovább nemesítjük és melynek célja: az elite utódai közül a legjobbbat, a legideálisabbat kikeresni és elszaporítani.

KÖNYVISMERTETÉS.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter kiadványaiból nemrég 1910. 20. szám alatt megjelent egy vastag könyv „*Magyarország földmívelésügye az 1909. évben*” czim alatt melyben a kormány 1909. évi működéséről számol be 110 oldalon s 63 oldalon statisztikai adatokat közöl mező, erdő stb. gazdasági dolgokról. A tartalom következő fejezetekre oszlik: I. Földmívelés és növénytermelés. II. Állattenyésztés. III. Ménesbirtokok, fürdők és egyéb állami gazdaságok. IV. Erdészet. V. Vízügyek. VI. Hegyvidéki, felvidéki és erdélyrészi akció. VII. Gazdasági munkásügyek. VIII. Telepítés és ingatlan feldarabolás. IX. Tudományos intézetek és kísérletiügy. Azután 30 oldalon Magyarország östermeléseinek állapotáról tesz jelentést a miniszter, ezt követik a statisztikai táblázatok. Kit érdekel az ország gazdasági állapota az szerezzze meg a könyvet, érdekes adatokat fog benn találni, csak kár hogy nem előbb kaptuk kézhez, hogy esetleg szemelvényeket is közölhattünk volna belőle. —n.

Utmutató a gazdasági tudósítók számára. A földmívelésügyi minisztériumnak ez az 1911. évre szóló utmutatója XIX-ik folyamában jelent meg, bővített tartalommal. A naptáron kívül magában foglalja a káros rovarok és növények irtására vonatkozó utbaigazításokat, a földmívelésügyi minisztérium működésének rövid ismertetését, a földmívelésüggyel foglalkozó intézmények ügy- és személybeosztását továbbá a mezőgazdaság körébe tartozó hasznos tudnivalókat. Célja, hogy segítségével a gazdasági tudósítók könnyen és helyes utbaigazítást adhassanak a hozzájuk forduló gazdáknak. Ennek a könyvnek a tartalma azonban a gazdasági közönség nagy rétegét is érdekli, azért kívánatos, hogy a tudósítók a benne foglalt gazdasági ismereteket a néppel közöljék. Felhívást intéz a miniszter az előzőekben a gazdasági tudósítókhoz, hogy a nagyon fontos gazdasági hírszolgálatot szorgalommal, szakértelemmel és lelkiismeretességgel végezzék. A vaskos kötet (686 oldalas) bolti ára 1 K.

A méhek élete. Irta id. boczonádi Szabó Imre. Ára 3 korona. Most midőn magyartalan-ságokkal hemzsező irodalmi termékek látnak fájdalom nagyon is gyakran napvilágot, szinte jól esik egy tősgyökeres magyar mű olvasása, amilyen „A méhek élete” czimű könyv, melyben keresve sem találunk germanismust, mert az

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoktor hirneves füstöső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszer úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb szén-tanyát fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körut 51. szám.

Sürgőnczim: Kemna, Budapest. Telefon 91-21. Telefon 91-21.

nemcsak magyarul van megírva, de benne magyarul meg is van mondva méhészeink eddig használt kaptárainak összes hibája. (Szerény véleményünk szerint a mű egyedüli hibája, hogy nagyon is gyakran ismétli a hivatalos országos kaptár minden aját-baját-hibáját.) E könyv részletesen, könnyen érthető oktató modorban magyarázza meg a kasok s kaptárak legcélszerűbb alakját s méreteit, áttér a méhlikások elhelyezésére s kimutatja hová kell a kijáró nyílást alkalmazni a kason s kaptáron, hogy az a méh természetének megfelelően; így mutatja ki világosan a „Boczonádi“ elnevezés alatt immár közismertté lett s nagyon elterjedt kaptár előnyeit, melyeket elvitatni nem lehet, hisz hazai méhészetünk atyamestere: Sötér is az eddig használtak között legjobbnak tartja a „Boczonádi“ kaptárt. A könyv a méhészet általános alapismereteire tér át ezután és végül az időszaki munkák felsorolásával (havonkénti beosztás mellett) fejezi be tanítását. Kezdő méhészeknek melegen ajánljuk e művet, mely ha a II. kiadásban mentesítve lesz fentjelzett hibájától, legjobb tankönyveink között méltán foglalhat helyet.

— n.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. *Jurenák- és Sackekék előnyei.* Mily előnyökkel bírnak a Jurenák-féle ekék a „Sack“-ekékkal szemben és átalakíthatók-e úgy mint a Sack-féle egytetemes ekék?

B. Gy.

Kérdés. *A ló nyulteteme.*

Egy értékesnek ígérkező 2 éves nehéz nőri félvér csikómnak nyulteteme fejlődött, anélkül, hogy apja, anyja ebben szenvedne s az állatorvos angol szurkot rendelt, ezzel a tetemet bekenni, a mit különben már előzőleg ily esetben alkalmaztam, de nem sok eredménnyel. Nincs annak ennél jobb orvossága? S mi a végeredménye az ilyen bajnak, ha nagyobbfoku, mert ez a csikó biczeg is. Utódja örökl-e minden esetben, miután kanczáról van szó, vagy utóbbi ígára sem lehet használni? S mi oka van a tetemképződésnek? Szíves tanácsot kér.

H. M.

Kérdés. *Méhszurás káros hatását hogy lehet ellensúlyozni?*

Méheket szeretnék tartani, azonban félek a szurásuktól; pedig a ki pepecsel velük, az könnyen szerezhet egy pár fullánkot, azért bátorodom régebben méhészkedő gazdatársaimtól megkérdezni, mint védekezhetni a méhszurás ellen, vagy esetleg a szurás fájalmát hogy lehet megszüntetni, illetve enyhíteni és a megszurt testrészt megdagadását kikerülni?

Kezdő méhész.

Kérdés: *Hogy védekezzünk a szőlómoly ellen?*

Kérem e lapok hasábjain velem tudatni (hogy mások is tanulják meg) miként kell a szőlőkben gazdálkodó moly lepke ellen eljárni?

Egy szőlőbirtokos.

Felelet. *Kétkoronás napszám s az akkordmunka című kérdésre.*

A répakapálásnál több birtokos s nagybérli kísérletet tett, hogy meggyőződjék, vajjon szakmában nem lehetne-e e míveletet olcsóbban végrehajtani s azon eredményre jutott, hogy egykutya — mint a magyar mondja. Mert a munkásnép is jól tud számítani s bele nem megy oly akkordmunkába, hol nem keres többet, mint a rendes napibére, miután a nagyobb iparkodását megfizetve akarja látni. P. o. 100 öl hosszú

répasor ritkítása és egyezése az idén 20 fillérbe kerül s miután egy öl széles gép 5 sort vet, 100 négyszögölnök munkája 1 K. vagyis 1200 négyszögöl (egy magyar hold) egyezése 12 korona. Tessék megpróbálni, vajjon 6 napszámosnál kevesebb elvégezné-e e munkát? Kötvé hiszem; de annyi bizonyos, hogy az akkordmunkásoknál vigyázni kell szoronyen, mert a nagy sietségben selejtes munkát végeznek, ha nincs felvigyázó, aki körmükre koppant ilyenkor. Miután ezen egyezésnél a répasorok közét még nem kapálják meg, hanem erre külön napszámosok kellene, vagy Laas-féle lókapák, így a legjobb esetben is 15—18 korona között variál egy m. hold répa 2-ik kapálása ritkítással. Könnyitene lehet a ritkítást és egyenlőbbé tenni, illetve a ritkítótól némileg függetleníteni a sorbani répapalánták egymástól távlatát, ha a sorokkal keresztbe járó napszámosokkal kapavágásokkal kivágjuk a répat úgy, hogy csak pár növény maradjon minden kapaszelességnyi távlatra egymástól, a következő egyező gyermekeseregnek már könnyebb dolga lesz, mert csak e megmaradt kis csomókból tépi ki a felesleget s meghagyja a legszebb réparészt. Így előkészített répatábla ritkítása s egyezésére 100 ölnként talán 18—19 fillérért is vállalkoznak a munkások, de a megtakarított összeget a keresztbe kapásokra kell kiadni. Valamivel olcsóbb talán, ha a keresztvágásokat Laas-féle kapákkal lóerővel eszközöljük, de a ló tiprása károkat is okozhat s azért ezen eljárás csak ott indokolható, hol teljesen komplett a répa, mit az idén kevés helyen mondhatni. A répakiszédés 24 korona szokott lenni fenti napszám tekintetbe vétele mellett s tényleg 24 férfi napszámos kell ahhoz, hogy középkötött talajt feltételezve, egy magyar hold czukorrépat kiszédjenek, lefejezzenek, garmadákba rakjanak s levéllel befedjenek (földtakarás külön fizetik); ha pedig géppel huzatják ki a földből a répat, akkor — mert 4 ökörrel csak 2 holdat lehet végezni — holdjára 2 ökör és egy béres nap számítandó, az pedig az eszközkopás és amortizációval együtt legkevesebb 8 korona (de lehet 10 is), ergo marad 16 korona a fellazított répa összehordása, tisztítása és fejelésére, a mi okvetlen kell is. Tehát a gép nem olcsóbbítja e munkát, csak az az előnye, hogy munkásszegény vidéken a munka gyorsabb keresztülvitelét eredményezi s tekintve, hogy az idő pénz, ez is előnynek minősíthető. Oda lukadunk ki, hogy akár akkordban, akár napszámában dolgoztatunk, egyre jövünk ki manapság.

— n.

Felelet. *Kit illet meg a két szomszédos község határvonalának megállapítási költségei című kérdésre.*

A birtokhatár megjelölésére vonatkozó alapvető határozmányokat a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről szóló 1894 : XII t.-cz. és az annak végrehajtása tárgyában 48.000/894. sz. F. M. rendelet IV. fejezete tartalmazza. Hogy a határjel melyik szomszédos birtokos által állítandó föl, illetve javítandó ki és hogy a felállítás, illetve javítás költségei mily arányban legyenek a szomszéd birtokosok által fedezendők a fent idézett törvény 34. §-a az irányadó, mely következőleg szól:

„A határjelek felállítására, kijavítása és megújítása körül felmerülő vitás kérdések elintézése a községi előjárásnál kérendő. Az előjárás a vitás kérdésnek egyezség útján való elintézését megkísérli s ha az nem sikerül, az előjárás a feleket az elsőfoku közigazgatási hatósághoz utasítja. Az elsőfoku közigazgatási hatóság a vitás kérdésekre nézve az érdekelteknek, a helyi viszonyokkal ismerős egyéneknek, esetleg szak-

értőknek meghallgatása és szükség esetében helyszíni szemle megtartása után, az egy évi békés és háborítatlan birtoklás épségben tartása mellett határoz. Ha a határ vitás, ez esetben a határozat ellen közigazgatási uton felebbezésnek helye nincs; de az abban meg nem nyugvó fél 30 napi záros határidő kitűzése mellett birói utra utasítandó. Ha ez alatt a határidő alatt a kereset be nem adatik, a határjelek a határozat értelmében azonnal felállítandók. A költségek megállapításánál a fenti módzatokhoz képest, vagy a községi előjárás vagy az elsőfoku közigazgatási hatóság határozatai érvényesek. Ezen határozat ellen azonban közigazgatási uton felebbezésnek van helye, mely esetben a másodfoku bíróság végérvényesen határoz. (V. R. 34. §.) Vitás határkérdések elbírálására a közigazgatási hatóságok az 1894 : XII. t.-cz. 34. §-a értelmében csak akkor illetékesek, ha azok a határjelek felállítása, illetve elhelyezésével kapcsolatosan merültek fel, vagyis elszántások, foglalások miatti panaszok a birtokbíróságok elé tartoznak. (68867/896. F. M.)

Ha már most kérdező a határmegállapítás foganatosításánál a fent hivatkozott törvény és rendeletek mellőzésével a községgel úgy egyezett meg, hogy a vitás határvonal visszaállítása műszaki közeg (mérnök által) állapíttassék meg és állíttassék vissza, ez esetben semmiesetre sem jogos a község azon kívánsága, hogy kérdező a község egész területére foganatosított felmérés költségeihez is fele arányban hozzájáruljon; miután a vitás határrésznek műszaki adatok alapján eszközölt visszaállítására elegendő (természetesen hiteles telekkönyvi térképek igénybevétele mellett) annak az egy vagy a határvonal hosszúsága és kiterjedtsége esetén azoknak a dülőknek újlagi felmérése, a melylyel vagy a melyekkel a kérdéses birtoktest, mint községi határvonal érintkezik. Így tehát a község részéről jogos felszámításnak helye csak az érintkező dülők felmérési költségeire vonatkozhatik. A többi dülők felmérési költségei csak a községet terhelhetik. Bármely illetékes hatóság vagy bíróság, még szakértő meghallgatása esetén is, csak az érintkező dülők felmérési költségei fele részének megtérítésére fogja utasítani kérdezőt s semmiesetre sem az egész község felmérésére fordított összeg felerészének megfizetésére.

Herczeg Sándor.

Felelet. *Ákáczmagfák kivágatása nyáron s azoknak felhasználása még ez évben az építéshez című kérdésre.*

Fizikai törvény, hogy az élőfákat, a midőn vegetációban vannak, nem szabad levágni. A feltétlen erdőterületekre nézve erdőtörvény is tiltja ezt, mert a lében lévő fa nem szokott sarjadzani, ha levágnák. Másfelől a lében levágott fa nem olyan tartós, porhanyóbb, nem oly kemény, mint a tél idején levágott; ez természetes is, mert a többi vizet tartalmazó fának több idő kell, míg belőle az elpárolog s így a fa sejtjei ez alatt megrenyhülnek, tehát kevésbé tartósak. Másik főbenjáró hibájuk, hogy nagyon megrepedeznek, ha héjuktól megfosztjuk. Ellenében pedig még rosszabb a fa minősége, tartóssága. Ha azonban mindenáron nyers fára volnának utalva, a fokozatos kiszáradást úgy érjük el, ha a fa héját 2—3 czol távolságban fejszével megvagdossuk. Hogy a nyersen levágott szerszámfa tartóssága mennyivel marad ugyanazon fafajnál a télen vágott mögött, ezt számokban megjelölni nem lehet, de némi tájékozást nyújt a fent elsorolt körülmény. Szerény nézetem az, hogy 10—15 évvel is tovább állja a sarat amannál, egyenlő viszonyok között, vagyis

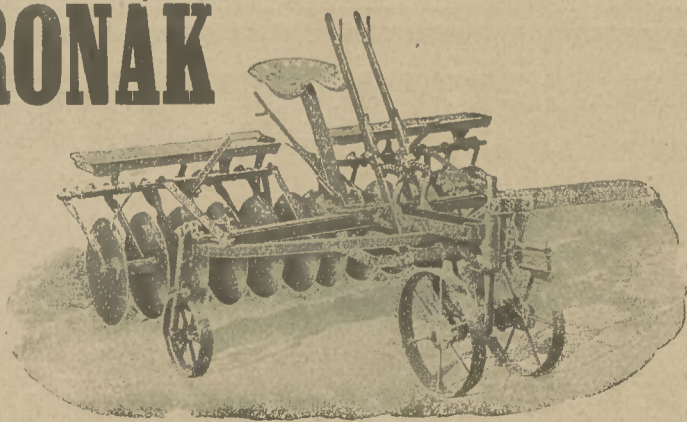
Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legerjedtebbek. A tarlóbuktatásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁT

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY, Budapest, V., Váci-ut 98.

mint fedélszék. A fák tartósságát kátrányozás, vagy lineliummal történendő bemázolással, vagy egyéb olajos kenővel lehet fokozni.*)

K. Szűcs János.

Felelet. Lehet-e a seprőczirkot vetés után műtrágyafélékkel javítani? című kérdésre.

A már elvetett s kikelt kapás, vagy bármely kulturnövényt műtrágyával nem érdemes trágyázni, bár chilisalétrommal megkísérelheti, de ez oly drága és mégis bizonytalan multság, mely ki nem fizeti magát cziroknál. Szoktak a már kikelt tengerire apró érett trágyát hinteni s ezt önnek is inkább ajánlanám, ha van ilyen trágyája és ideje s ezt be lehetne kapálni. Egyébként tessék csak a czirokt rendszeren megkapálni, a talaj felületét gazmentesen s porhanyóan tartani a teljes beárnyékolásig, akkor lehet egész szép termése czirokból, mert a helyes fizikai állapotban tartott talajban a baktériumok a levegő nitrogénjéből s az elmállás folytán a talajásványi növény táplálékot elegendő mennyiségben pótolják. Már pedig a kapálással módunkban van a talaj helyes fizikai állapotát fentartani.

K. Szűcs János.

Felelet. Gyógynövények termelése kifizetődik-e? című kérdésre.

Gyógynövények ott fizetődnek ki, hol olesó a napszám, vagy a termelő egész háznépével, családjával dolgozik, pepecsel az orvosi növényekkel, különben nem igen érdemes azok termelése a gazdára nézve, kivált, ha az értékesítő hely messze van s a szállítás is sokba került. Ezen okoknál fogva a gyógynövénytermelés leginkább csak a kisgazdáknak ajánlható. Agnelli József csári plébános (Nyitra m.) p. o. 6 q zsályát termelt 600 négyszögöl területen, így nyers jövedelem 2240 K a mai árak szerint, munkadíjak 200 koronát tesznek ott ki, máshol esetleg többet is. Melissa Franciaországban 1050 frank tiszta jövedelmet adott hektáronként. Különbösen nemsokára lapunkban a gyógynövényekről érdekes cikksorozatot közlünk.

—n.

Felelet. Lencse, zöldbab és zellerterelés című kérdésre.

Egymagában vetett lencse k. holdanként 6-5-8 hl. termést ad, de árpával vetve 10-12 hl.-t, minek fele árpa, ennek aratása könnyebb, mert nem fekszik így a földön mint a tisztán vetett. Paszuly vagy bab egymagában termelve 5-10 q termést ad kat. holdanként, tehát még egyszer annyit lehet számítani a zöldbabból. Zeller, ha jól diszlik 50 q teremhet egy holdon. A mi az árakat illeti, azok nagyon különbözök s rendszeren nagyobb városokban drágábban tudjuk értékesíteni, mint kisebb vidéki központokban, legjobban lesz, ha ez iránt az illető város piacznán tudakozódik, vagy a fővárosi vásárcsarnok valamelyik hatósági közvetítőjét keresi meg, felvilágosítást kérve tőle ez ügyben.

—n.

HIREK.

Arpa és kukorica kiállítás. A gazdasági egyesületek országos szövetsége Jeszenszky Pál indítványára elhatározta, hogy szeptember végén sörárpakiállítást rendez Budapesten, a melynek elnöki tisztségére gróf Dessewffy Emilt kéri föl. Elfogadták egy októberben rendezendő tengeri-kiállítás eszméjét is.

*) Igaz, de ha a fa nincs tökéletesen kiszáradva, az olajos bevonattal nemcsak hogy nem emeljük annak tartósságát, hanem ellenkezőleg az ily bemázolt fa még gyorsabban megy tönkre, ezt szomorú tapasztalatok árán tanultuk.

Szerk.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun-vármegye Gazdasági Egyesülete igazgató választmánya, ugyis mint vármegyei mezőgazdasági bizottsága folyó hó 2-án gróf Keglevich Gábor elnöklété alatt élénken látogatott ülést tartott. A választmány javaslatot tett a gazdasági munkások és cselédek jutalmazására. Előterjesztést tett egy vármegyei mezőgazdasági alap létesítésére. A gazdaszövetség kecskeméti nagy gyűlésén testületileg részt vesz. Kérelmet intézett a földmívelésügyi miniszter urhoz a vármegye területén két bor közraktár létesítésére nézve. Czeglédén október hó folyamán baromfikiállítást rendez. Elhatározta a választmány, a borértékesítő iroda létesítését. Ezután a folyó és tagsági ügyek intéztettek el. Felvételtek 27 tag

A Torontálmegyei Gazdasági Egyesület cukorrépa termelés gyakorlati elsajátítására Csekonits Sándor gróf és Marton Andor titkár vezetésével tanulmányi kirándulást rendezett a diószegi cukorgyár gazdaságaiba. A gazdákat Brichta igazgató, Kovács titkár és a tisztikar fogadta. A déli ebéd alatt olvasták fel Pálffy Béla gróf üdvözlő levelét, mire több felköszöntő hangzott el. Ebéd után folytatták a körutat az uradalomban s a torontáliak este Budapesten át hazautaztak.

A Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete május hónap 30-án tartotta Laehne Hugó igazgató-elnök elnöklésével II. igazgatósági gyűlését Sopronban. A gyűlésen jelen voltak: Nemes Sándor esperes-plébános Sopronperesztég, Rumpf Sándor plébános Sopronkövesd, Szabó János főtanít. Fertőendréd, Székely Kálmán építész Sopron, Handler Mihály gazdaköri elnök és a soproni gazdakörnek számos tagja. Az egyesület részéről jelen voltak: Rothermann Vilmos titkár és Magyar-Kossa Márton segédtitkár. Laehne Hugó igazgató elnök beszéde számolt az egyesület utóbbi munkásságáról. Az egyesület újabban a vitnyéi, pápoczi, bucsui, fertőendréd, felsőöri, rohonci és illmiczi gazdakörök részére 76 darab tenyészsertést vásárolt 9878 korona összértékben; a perenyei, perinti, vépi ölböi és nagyszonyfalvai gazdakörök részére pedig 37 drb tenyészmarhát 21.210 korona összértékben. Kiosztott az egyesület kedvezményes árban a nagygenesi, ölböi, nagyszonyfalvai és sárvári gazdakörök részére 200 métermázsra rozskorpát. Az egyesület Győr, Moson, Sopron- és Vasmegeye területén 68 községben népies gazdasági előadást tartott, melyen mintegy 6000 kisczarda vett részt; az előadásokon kiosztott 3000 darab népies füzet. A vasmegeyei Kenéz, a sopronmegyei Röjtök községekben kosárfonó, a sopronmegyei Agyagos és Répczeké helyen pedig 8-8 hétig tartó faragó tanfolyamot rendezett az egyesület igen szép eredménnyel. Mióta az egyesület a Gazdák Biztosító Szövetkezete vezérképviselétét átvette, összesen 16.985 korona tiszta díjat produkált. Az egyesület taglétszáma jelenleg 6530.

Gazdaköri szervezkedés a Felvidéken. A falusi gazdakörök száma a felvidéken szaporodik. Újabban Trencsénben 25, Liptómegeyében 4 és Árva megyében 2 gazdakör alakult, amelyek a felvidéki miniszteri kirendeltség erkölcsi és anyagi támogatása mellett a kisczadák gazdasági, szellemi és erkölcsi életének fejlesztése terén rendszeres munkásságot fejtenek ki. Ezért a földmívelésügyi miniszter legutóbb e gazdaköröket közös használatu gépeik beszerzésénél és a berendezési költségeik földözésénél állami segítségben részesítette.

Mezőgazdasági tanfolyamok néptanítók és tanítónók részére. Gróf Serényi Béla földmívelésügyi miniszter a néptanítók és

tanítónók részére mezőgazdasági tanfolyamokat rendeztet. Akik a tanfolyamon részt venni óhajtanak, kérvényeiket a tanfelügyelőség útján legkésőbb június hó 15 ig terjeszthetik fel a közoktatásügyi miniszteriumhoz.

Egerek pusztítják a vetést. Sárbogárdról írják, hogy a buza és rozsvetést egerek pusztítják. Az egerek a kalászt rágnak s helyenkint olyan nagymérvű a pusztulás, hogy a bevetett terület 6-15%-a elveszettnek tekinthető. Tolna, Fehérmegye és Pest megye felső részéből is hasonló hírek érkeznek, az egerek ott is nagy kárt okoztak, különösen a rozsvetést pusztítják, buzában kevesebb a károsodás.

A gazdasági ismeretek terjesztése. Egy most közölt jelentés szerint a hegyvidéki kirendeltség 65 hegyvidéki községben az idén 700 gazdasági előadást tartott. A nép az előadásokat nagy kedvvel hallgatta.

Magyar birtokok oláh kézen. A Gazeta Transilvaniei május 24-iki száma érdekes hírt közöl. Az erdélyi részeken több nagyobb birtok ez évben oláh kézre került. Így Magyarországon (Torda-Aranyos vármegye) több környékbeli román összeállt és egy 310.000 koronás birtokot vásárolt. Oláhlétán több román Jósika bárónak egy 308 holdnyi birtokát vette meg 100.000 koronáért. Ez a hír igazolja, mely üdvös akeziót jelentett be Serényi gróf földmívelésügyi miniszter, mikor kilátásba helyezte, hogy az ország nemzetiségi vidékein hitbizományok alapítását fogja előmozdítani, illetve arra törekszik majd, hogy az Alföldön minél több hitbizomány felszabadíttassék és nemzetiségi vidékekre helyeztessék át.

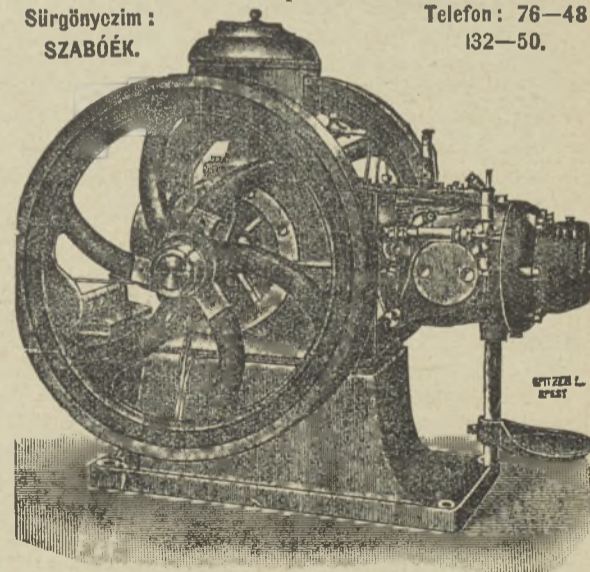
Birtokváltás a főváros környékén. A helybeli Schlesinger és Polakovits czég főleg kereskedelmi kerttelepekből álló 900 holdas csepeleli birtokát Grünwaldnak, a Grünwald Testvérek és Schiffer czég egyik beltagjának egy millió korona vételárért eladta.

A Szegedvidéki Méhészegylet abból az alkalomból, hogy az Országos Magyar Méhész Egyesület első vándorgyűlését f. évi július hó 2-án Szegeden fogja megtartani, a Szegedvidéki Méhészegylet helyi vonatkozású méhészeti kiállítást rendez a végből, hogy a napot úgy a részt-

BOLINDER nyersolajmotorok nyersolajlokomobilok

osak
SZABÓ EMIL ÉS TÁRSA czégnél
Budapest, VI. Teréz-körút 46/L. G.
kaphatók.

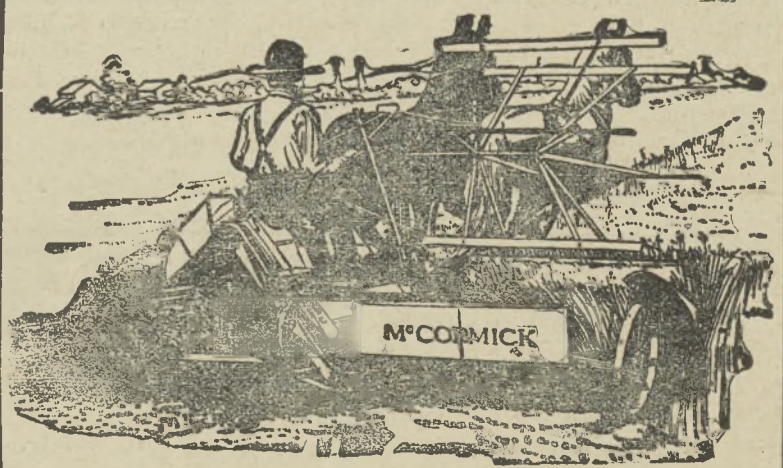
Sürgönyezim :
SZABÓÉK. Telefon: 76-48
132-50.

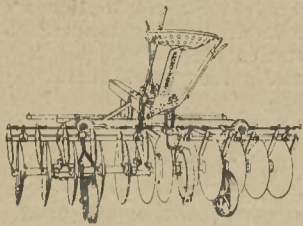

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS RÉRMENTVE.

**Eredeti amerikai
fűkaszaló, marokkrakó és kévekötő-aratógépek
„legjobbak a világon“.**

**Jutányosan kaphatók a
Mc Cormick Harvesting Machine Company-nál
Budapest, V. ker., Váczi-ut 98. sz.**

Egyszerű tartós szerkezet!

Kiváló aczélanyag!

Legujabb rendszerű

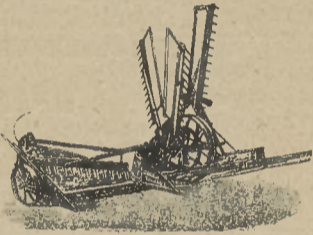
amerikai

TÁRCSÁSBORONÁK.

Fükaszaló, marokrakó és kévekötő
aratógépeink

a legjobbaknak
vannak elismerve

Kivánatra szívesen küldünk
árjegyzéket, költségvetést.

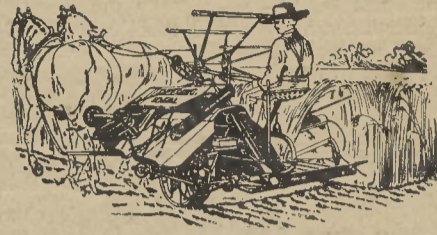
A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körút 32.

Propper Samu

mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V., Váci-körút 52. sz.

nagy választékban és előnyös áron
kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

„Deering“-féle kévekötő-aratógép.

továbbá a valódi „Sack“-
féle ekék, vetőgépek,
grubberek, boronák,
valamint kitűnő szőlőmi-
velési eszközök, ugy-
szintén javított eredeti
„WESTFALIA“
műtrágyaszórógépek,
nemkülönből legkitűnőbb
szecs kavágó- és répa-
vágógépek, eredeti ame-

Deering-féle eredeti ame-
rikai kévekötő-arató-gé-
pek, marokrakó-arató-
gépek, gyűjtőgépek, fü-
kaszalógépek és tárcsás-
boronák
legkitűnőbb minőségben,

„Deering“-féle fükaszalógép.

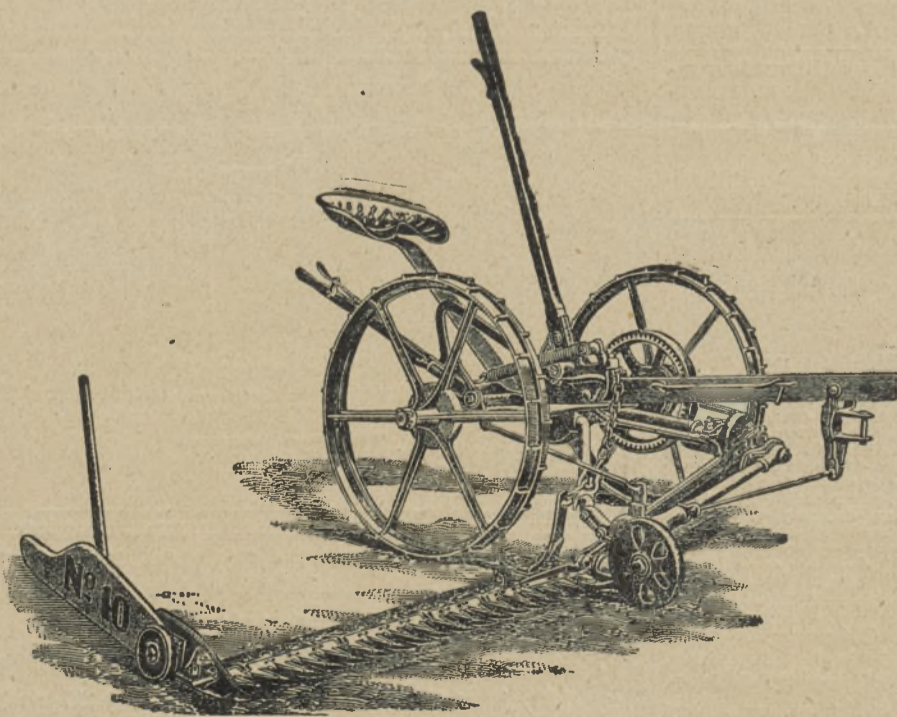
Valódi SACK-fele aczéleke.

szalmakötélfonógépek és mindenféle egyéb legelső-
rendű gépek és eszközök.

rikai OHIO
kukoriczszár-
tépőgépek (Schred-
der), Kayser-féle
gabonacentrifug-
gák, „APOLLO“
meszelő- és per-
metezőgépek,

THE JOHNSTON HARVESTER Co. N. Y.

amerikai aratógépgyár készíti a világ legtökéletesebb fükaszalóit, széna-
gyűjtőit, marokrakó és kévekötő aratógépeit.

Elsőrendű anyag, feltétlenül meg-
bizható szerkezet, csekély vonóerőszük-
séglet, olcsó árak.

A specziális magyar viszo-
nyokra alkalmazott Johnstone
aratógépek dől és kuszált
gabonákban is jó munkát vé-
geznek.

Kérjen árjegyzéket és ajánlatot!

Főraktár

Magyarország, Ausztria és Szerbia részére:

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Vezérképviselő: Szücs Zsigmond

Bächer Rudolf—Melichár Ferencz

Új és egyszer használt zsákok, ponyvák, kötélárúk, amerikai manillazsineg kölcsön és eladás kartellen kívül.

Gazdasági Iótakarók.

Távirat:
NAGELA.

NAGEL ADOLF Budapest, V., Arany János-u. 10.

Telefon:
35—92.

HA ÖN
EGY **GAZDASÁGOS**
ÜZEMBIZTOS =
KIVÁLÓMUNKATELJESÍTMÉNYÜ

MOTOROS CSÉPLŐKÉSZLETET
ELŐNYÖS ÁRBAN KEDVEZŐ
FIZETÉSI MÓDOZATOKKAL
TELJESSZAVATOSSÁGGAL
BESZEREZNI ÓHAJTUGY,
FORDULJON MEGKERESÉSSEL
SZÜCS ÖDÖN
BUDAPEST, VI. NAGYMEZŐ UTCA 66 SZ. A.
MEZŐGAZDASÁGI ÉS IPARI GÉPKERESKEDELMI
VALLALATHOZ, MELY CÉGFEJLESZTÉSRE ÁRJEGYZÉKE T
ÉS KÖLTSEGVETÉST DIJMENTESEN KÜLD MEG.

Magyar tenyészbikák

kaphatók:

Gróf Teleki Arvéd
uradalmában, posta:

Koncza.

Rudolf Testvérek

Első magyar-osztrák
mechanikai juta-kötélárugyár
LIGETFALU-POZSONY.

Telefon 683. □ □ Telefon 812.
Stübgönczim: Rudolf Ligetfalu.

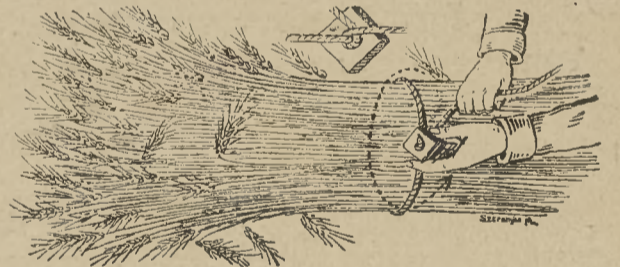
Különlegességi gyár zsákmadzagban, kévekötőben, szalma- és csomagoló, koozi (Waggon) kötelekben és henteszernákban, valamint mindennemű juta-kötőanyagokban. ++++++
Nagy szállítóképesség! Olcsó árak!

Haszonbérleti hirdetmény.

A felséges uralkodó család alapítványa ráczkevei uradalmához tartozó „Felsőszunyoghi” gazdaság 2316 hold 206 □ öi, Pestmegye, vasuti állomás: Kiskunlaczháza, 1912. évi október 1-től 12 évi időtartamra haszonbérbe adatik. Haszonbérleti ajánlatok a beigérendő évi bérösszeg 10%-ával 1911. évi július hó 31-ig alulírott fötisztséghez nyújtandók be, a hol a bérletre vonatkozó feltételek is megtekinthetők.

Ráczkeve, 1911 május havában.

Cs. és Kir. Uradalmi Főtisztség
Grassl
cs. és kir. fötiszttartó.

KÉVEKÖTELEKET

□ fácskával, végei kékre vagy vörösre festve, készít és szállít elsőrendű minőségben, nagyban és kicsinyben, legolcsóbb áron

HELLE O. kötélárugyár
Pozsony, Eötvös-utca 6.

A Heller-féle
„**KING**”
gyorsmeszelő
és fertőtlenítő
gép, az eset-
munka 20-szo-
rosát teljesíti.

Legnagyobb megtakarítás
időben,
pénzben
és anyagban!

A „King” kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető. A szivattyúk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King” tömlővezetékkel többet teljesít, mint 20 ember ecsettel és mindenféle állványozást és előmunkálást feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifizetődik.

Gyártok azonkívül:

Pittore és Triumph
nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyúi azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER, Bécs, II., Prater Schrotzberg-Strasse 1.
Kérjenek leírást. Képviselők kerestetnek.

POLGÁR SÁNDOR

m. kir. szabad. nyert orvosi mű-
és kötszerész
BUDAPEST
VII., Erzsébet-körut 50.

Legelőnyösebben beszerezhető orvosi, sebészi és betegápolási eszközök, Gummiárúk, Suspensorium, Irrigator fecskendők stb., legujabb találmányu cs. és kir. szabadalmazott Polgár-féle sérvkötők, has- és köldök-kötők. — Valódi francia különlegességek (óvszerek). — Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve, csak megadandó, mely tárgy szükséges.

Utánzás ellen védve 16302. sz. a. (Fenti címre ügyelni tessék.)

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével,**
 épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez
 elvállal

WOLFF ERNŐ — gőzszántási vállalkozó —
BUDAPEST-KELENFÖLD

Minden gazdaságnak,
 ipartelepnek, kastélynak, lakóháznak
 stb. lehet ma már olcsón **saját villam-**
világítása és vízvezetéke, melyet mo-
 dern gépekkel jutányosan létesítünk.

Költségvetés
 ingyen és
 térmentve.

BÁRDOS és BRACHFELD
 műszaki és villamossági vállalat,
 Budapest, VI., Gyár-utca 7/a.

Szirák, 1911 márczius hó.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor Ferencz urnak
Kolozsvár.

A 12 drb tinó baj nélkül megérkezett, szépek és
 elég olcsók, az árát mellékelem. Az előbb szállí-
 tott 20 ökör már munkában van, mind bevált.

Gr. Degenfeld Miklós.

Mosdós, 1911 április hó.

Őrgróf Pallaviczini Ede mosdósi gazdasága.

Tudatni kívánom, hogy a vásárolt ökrök igen
 jók, meg vagyok velük elégedve.

Kasza, intéző.

Zichyujfalu, 1911 márczius hó.

Fodor Ferencz urnak Kolozsvár.

A mélt. gróf ur az érkezett bivalyokkal igen
 igen meg van elégedve.

Gr. Zichy János uradalma.

Fodor Ferencz urnak Kolozsvár.

Legyen szives tudatni, hogy jelenleg lehetne-e
 elsőrendű fiatal ökröt (jármost) venni? Milyen
 árban? A tavasszal küldöttek nagyon beváltak.

Középhantos, 1911 április hó.

Fiáth István.

A legtartósabb fedőanyag a

CZEMENTTETŐCSERÉP

homok és cementből, mely legjutányosabban a **Dr. Gaspary-féle**
gépen készül. A jövedelmező homokértékesítéshez szük-
séges összes gépeket és formákat falitöglák, ürtömbök, padló-
 lapok, csövek, lépcsőfokok, vályuk stb. előállítására készít különleges-
 ségi gépgyár: 1

Dr. GASPARY & Co., MARKRANSTÄDT, Leipzig mellett.

84. számú broszura ingyen.

A kész szőlővédelmi porok között legrégebbek és ma is leg-
 általánosabban el **Dr. Aschenbrandt** porok. És
 vannak terjedve a pedig a

BORDÓI POR

a levelek és vesszők **peronosporája** és a

RÉZKÉNPOR

a fűtperonospora és **lisztharmat** ellen.

Ezen utóbbi szer segítségével a múlt évben sikerült **sok ezer**
hold szőlő termését teljesen megmenteni.

A **bordói por ára** kg.-kint 50 kg.-os zsákokban ... 64 fillér,

kisebb zsákokban ... 68 fillér.

A **rézkénpor ára** kg.-kint 50 kg.-os zsákokban ... 44 fillér,

kisebb zsákokban ... 48 fillér.

Vezérképviselőt:

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

A világ legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb Kutszivattyuja

az „OMEGA” LÁNCZKUT

mert rendkívüli sok vizet ad,
 mert kis gyermek kezelheti,
 mert soha be nem fagy,
 mert soha nem romlik,
 mert mindenki felszerelheti.

Kérjen felvilágosítást
 ingyen és térmentve.

BÁRDOS és BRACHFELD, Budapest, VI., Gyár-utca 5. sz.

Eladó 120 darab 1½ éves, kitűnő fejlő-
désű, elsőrendű tiszta erdélyi-
magyar fajta

ökörborju.

Czim: **Dancsilla Testvérek, Mezőnagycsán,** Bors-
 tanya, Torda-Aranyos m., vasuti állomás Aranyosgyéres.

LEDŐLT VETÉSEKET

csak a szabadalmazott **SCHULZ-féle**
kalászemelőkkkel játszva lehet aratni.

Minden gyártmányu kévekötő-, arató- és kaszálógépre könnyen felszerelhető.

ÁRAK: Egy teljes szerelvény kévekötőgéphez **K 62.-**
 helyt BUDAPEST „ „ „ arató-, illetve kaszálógéphez **K 50.-**

Megrendelésnél pontosan megnevezendő: a gépnek neve, vágáshossza, jobbra vagy balra és mily gyártmányu.

Vezérképviselőség:

TANCZER JÓZSEF Budapest, V., Alkotmány-utca 27. szám.

Telefon: 28-32.

Sürgönyezim: Cultivator.

Megrendelések 12 napon belül eszközöltetnek.